

Realistisch & gedefinieerd

SONORE KABELS

tested

MUSIC
emotion

57

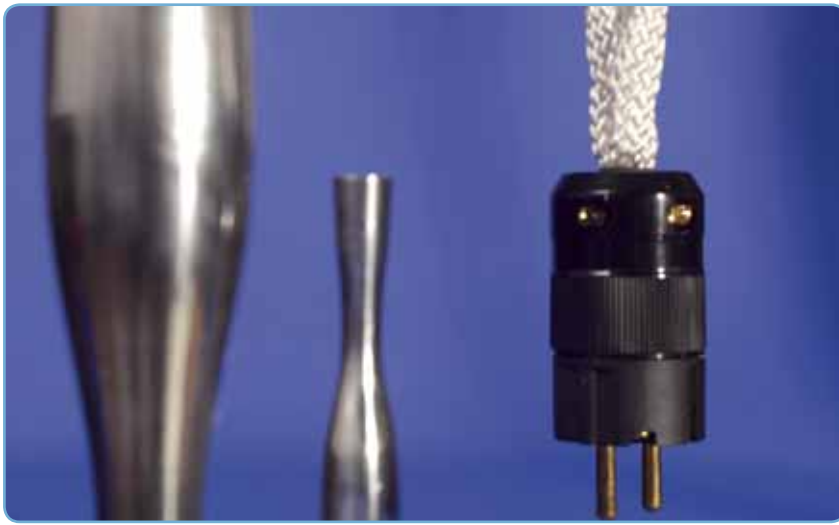

Het is inmiddels duidelijk dat Sonore grensverleggende elektronische apparatuur en luidsprekers bouwt. Daarnaast komt het merk nu met interlinks en netkabels. Het is vaak een logische ontwikkelingsstap, maar het is knap lastig om nog met kabels te komen die enige toegevoegde waarde hebben in deze volledig verzadigde markt. Deze review zal daar een antwoord op vinden.

Een audiosysteem werkt ongeveer als volgt: het gros van alle bestaande opnamen heeft op masterniveau een behoorlijke kwaliteit. De akoestiek, de kwaliteit en plaatsing van de microfoons en de kwaliteit van de opnameapparatuur zijn hier de bepalende factoren. Dat is dan ook meteen het realistische uitgangspunt dat feitelijk het maximaal mogelijke weergave-resultaat bepaalt. Van die mastertape wordt vervolgens een plaat of cd gemaakt en vanaf dit moment gaat het fout. De degradatie van het oorspronkelijke signaal start vanaf dit punt. Elke transfer naar een ander medium, de mastering zelf, de productie van het medium, de weg langs versterkers, kabels en luidsprekers en het afspelen in een

specifieke akoestische omgeving, betekent een zekere kwaliteitsteruggang van het oorspronkelijke signaal. Elk stapje introduceert problemen, laat dingen weg en voegt fouten toe die geen onderdeel waren van het oorspronkelijke opgenomen signaal. De beste audioapparatuur bestaat dan ook uit componenten die zo min mogelijk schade veroorzaken aan het oorspronkelijke signaal. De gevolgen van wat veel audiosystemen doen zijn bekend. Het geluid eindigt met verminderde dynamiek, de detaillering is afgenomen, je hoort dingen die er live helemaal niet zijn. De klank is aangetast, de oorspronkelijke ruimtelijkheid is flink teruggeschroefd, de sprankeling en drive van de live muziek is weg, de tonale ba-

lans klopt niet meer (bij live muziek trouwens ook al niet optimaal) en het geheel klinkt vaak muf en onbetrokken. De hele ervaring dat je naar live geluid luistert met grijpbare stemmen en instrumenten voor je neus is heel ver weg. Een belangrijke oorzaak is een hifi-industrie die de laatste dertig jaar teveel apparatuur op de markt heeft gebracht, die bedacht is vanuit door commercie gedreven compromissen of onvoldoende technische innovatie. Mp3 is de norm van de gemiddelde consument in de straat en 'ik hoor het toch niet' is het adagium. De audiofielen, muzikliefhebbers en bedrijven die absoluut kennis hebben over betere weergave, hebben grote moeite om te vechten tegen de 'beestenbende'. ■NEXT

Kabels

De meeste reviewers wereldwijd zijn terughoudend, als de hoofdredacteur verzoekt om iets over kabels te schrijven. Dat is wel logisch, omdat kabels redelijk ongrijpbaar zijn. De kabelprestatie staat niet alleen, maar is in zekere mate context-afhankelijk. Kabels, samen met de ingangseigenschappen van het opeenvolgende component vormen een bepaalde belasting en hebben daardoor een (bescheiden) invloed op het geluid. Ook luidsprekerkabels hebben een zekere interactie met de eigenschappen van de luidspreker en de uitgangsstage van een eindversterker. Alle andere componenten van een hifi-systeem kunnen nog redelijk beschreven worden op basis van een aantal voor dat component kenmerkende eigenschappen. Dat is met kabels lastiger, hoewel er toch wel iets over te zeggen valt. Voor dit moment lijkt het voldoende om voorlopig te concluderen dat 90% van de, overigens erg kleine, waarneembare verschillen

tussen kabels toe te schrijven is aan de mix van inductiviteit, weerstand en capaciteit in wisselwerking met de aangesloten set. Inductiviteit, capaciteit en weerstand hangen af van materialen en constructietechnieken. Voor de meeste kabels zijn die niet heel erg uiteenlopend. Dat rechtvaardigt de conclusie dat het merendeel van de (fatsoenlijk gebouwde) kabels identiek 'klinkt'. Dan blijven er nog veel bekende en onbekende eigenschappen over die vaak meetbaar zijn en hier en daar een waarneembaar effect hebben. Dat speelt zich dan af in het 10% gebied en sommige fabrikanten komen met kabels waar net een streepje extra kennis in verwerkt is. Soms leidt dat tot een kleine, doch waarneembare verbetering van het geluid. Het lijkt er trouwens op dat veel van die kleine hoorbare verschillen tussen kabels, waar bladen en audiofielen altijd over berichten, hoofdzakelijk voortkomen uit het verschuiven van de tonale balans. Zulke verschuivingen maskeren

of accentueren eigenschappen zoals detaillering, dynamiek, ruimte en klank, die feitelijk eigenschappen zijn van de opname en van de apparatuur, want er is geen enkel bewijs dat kabels invloed hebben op deze vier eigenschappen. De meeste kabels die op de markt zijn, hebben voldoende kwaliteit en zullen in vrijwel elk audio-systeem goed presteren. Netkabels kunnen ook een klein verschil maken. Dat heeft primair te maken met stroomdoorvoer. Kabels die echt als filters gebouwd zijn, hebben in vervuilde gebieden ook invloed op het geluid.

Sonore

Dit verhaal is niet het zoveelste 'rave' review over kabels, dat zich afspeelt volgens het standaard patroon. Kabel komt binnen, neemt plaats in de set en klinkt beroerd. Maar na het inspelen, om draaien of optreden van welke externe invloed dan ook, ontstaat er plotseling een mega-verandering en vormt de betreffende kabel het beste dat ooit beluisterd is. Zo'n review wekt verwachtingen die niet waargemaakt kunnen worden. Het is ook niet eerlijk naar alle fabrikanten toe die wel heel serieus met kabels bezig zijn en door langdurig onderzoek de lat een heel klein beetje hoger weten te leggen. Veel kabels veroorzaken vooral veranderingen in het geluid en weinig echte verbeteringen. Dat is overigens helemaal niet verkeerd, want als die verandering betekent dat de tonale balans een positieve correctie krijgt, klinkt de set uiteindelijk toch beter. De beste verbinding tussen twee apparaten is de hypothetische directe link. Die heeft namelijk een minimale weerstand, inductie en capaciteit. Die geeft dan meteen de beste geluidskwaliteit. Verder kun je niet komen en elke kabel doet in principe afbreuk aan die hypothetische directe link.

Bij Sonore zijn net wat verder reikende inzichten in versterkertechnologie en wat daar verder mee te maken heeft. Het wekt dus geen verbazing dat Sonore het thema 'kabels' ook eens onder de loep heeft genomen. Dat leidt niet tot de uitspraak dat Sonore-kabels twee keer zo goed zijn als de rest, want zo iets is natuurkundig gezien voorlopig volstrekt

onmogelijk. Om het heel juist te formuleren zou je eigenlijk kunnen zeggen dat deze Sonore-kabels niet iets toevoegen, maar eerder iets weglaten. Het resultaat is dat het waargenomen geluid een klein stapje dichterbij de realiteit komt, zoals die zich tijdens de opname voordoet. Het gaat hier dus niet om een revolutie en om een kabeltje dat in staat is om megabytes aan emoties te transporteren. De enige twee platte waarnemingen zijn dat die resultaten ook in de luisterruimte reproduceerbaar zijn en dat de Nederlandse distributeur en verkoper van Sonore-producten die kabeltjes niet aan kan slepen. De klanten zijn dus enthousiast en die hebben absoluut oren aan hun hoofd.

De producten

Sonore bouwt op dit moment een aantal interlinks, netkabels en een verdeeldoos. Verschillende kleuren duiden de series aan met oplopende geluidskwaliteit. De verdeeldoos heeft zes outlets en heeft dezelfde vormgeving als de voorversterker en eindversterkers van dit merk. Welingelichte kringen melden dat Sonore in de toekomst ook met een luidsprekerkabel komt en wellicht met symmetrische interlinks. Uiterlijk is er aan de Sonore-kabels niet veel te zien. Sonore gebruikt de bekende Bullit-connectors voor de interlinks. De kabels zijn vrij licht en soepel en de kleur van de buitenmantel geeft de kwaliteitsklasse aan. Ook de netkabels zijn voorzien van degelijk hang- en sluitwerk. De netkabels hebben een 'twisted design' en dat betekent dat deze kabels een filterende werking hebben. Een deel van de rfi-storingen die instralen op de bekabeling van het huisnet en alles wat tussen uw woning en de energiecentrale zit, wordt door een filterende netkabel aangepakt. Netkabels die niet filteren hebben daarom weinig invloed op het geluid, behalve een soms hoorbaar voordeel indien ze voldoende stroom doorvoeren naar het betreffende apparaat. Ga dus vanuit de muur met een filterende netkabel de verdeeldoos in en sluit de apparatuur vanuit de verdeeldoos aan met shielded kabels. Die laatste hoeven dan niet noodzakelijkerwijs nog te

filteren. Als die tussenliggende kabels unshielded zijn (zoals de meegeleverde zwarte standaard-netkabels), doe je gedeeltelijk het effect van de filterende kabel naar het blok weer teniet. Een goede verdeeldoos heeft ook enige geheimen. Die hebben te maken met aardlussen en de verschillende manieren waarop de aardpatronen geoptimaliseerd kunnen worden. Sonore heeft vanuit haar visie ook wat kennis toegevoegd aan die verdeeldoos. Dat leidt niet tot revoluties, maar weer net tot een soms goed waarneembare verbetering. Netvoorziening heeft ook een relatie met de betreffende woonomgeving.

Luisteren

De verschillende Sonore-kabels zijn beluisterd in veel verschillende sets en situaties. Bij de invloed van het verdeelblok en de netkabels past een korte waarneming; het geluid wordt schoner en rustiger. Afhankelijk van de thuissituatie (geografische locatie, eigenschap-

pen van de apparatuur en het stroomnet) is deze verbetering zwakker of sterker waarneembaar.

De interlinks van Sonore doen eigenlijk twee dingen. Ze zorgen ten eerste voor een wat schoner en natuurlijker geluid. Veel kabels voegen randjes toe aan het geluid die niet in de originele opname terug te vinden zijn. Denk aan slissen en rafeligheid, kortom elk geluid dat 'meerrijdt' op het oorspronkelijke signaal en daar niet thuishoort. 'Slissen' zit natuurlijk voor een deel in de stem zelf, ontstaat door de interactie tussen stem en microfoon, maar kan door bepaalde kabels sterk geaccentueerd worden. De Sonore-kabel haalt die 'natuurlijke' slis niet weg, maar zorgt niet voor verdere uitvergroting daarvan. In ieder geval is de ervaring met de Sonore-interlinks dat een stuk natuurlijkheid de plaats inneemt van allerlei bijgeluiden, waardoor het eindresultaat een stukje dichterbij de buurt komt van de geregisterde werkelijkheid.

Ten tweede zorgen de Sonore-interlinks ervoor dat het hele geluidsbeeld minder omfloerst en wollig klinkt. De eerste ervaring na het aansluiten van zo'n interlink is dat het geluid 'dunner' is, het laag minder en zelfs het middengebied slanker klinkt. In werkelijkheid is dat niet zo. Alle tonen die op de oorspronkelijke cd of plaat staan, worden in feite met minder versmering en aantasting doorgegeven. De praktijk met veel luidsprekers, kabels en elektronica is gewoon dat al deze componenten geluid toevoegen dat niet aanwezig is in de oorspronkelijke opname. Een luidspreker doet dat bijvoorbeeld omdat de panelen resoneren of door problemen in het filterontwerp. Bij vervanging met een audio-component dat minder 'ghost-geluid' toevoegt, lijkt het alsof er iets weg is. Audiofielen die dat niet begrijpen klagen dan over minder laag of wat dan ook. Maar in feite is er iets weg dat ook nooit onderdeel was van de oorspronkelijke opname.

Helaas zijn veel luisteraars versmering, fase-verborming, storage en andere troep gaan beschouwen als zijnde onderdeel van het geluid van instrumenten en stemmen.

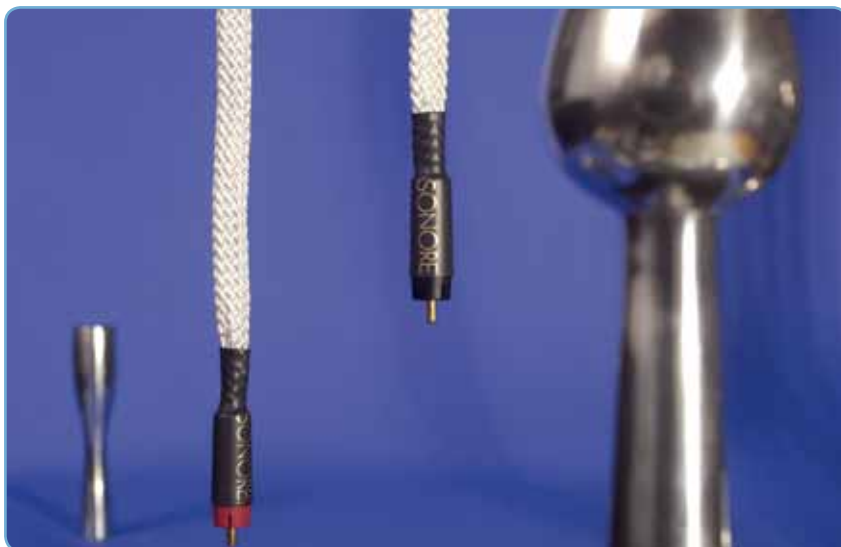
Nou kun je het 'geluid' dat een systeem met Sonore-interlinks maakt helemaal suf analyseren, maar uiteindelijk luister je (hopelijk) naar het geheel. Hoe dat geheel anders klinkt na inschakeling van Sonore-interlinks leert de volgende analogie. Kijk naar een skyline van een dorp of stad terwijl het mistig is. Zo'n beeld heeft in vaktermen minder contrast en het is lastiger om individuele objecten scherp omlijnd waar te nemen. Het loopt ook allemaal een beetje in elkaar over. Zodra de mist weg is en de zon schijnt, zijn alle objecten vlijmscherp omlijnd en is er zelfs ruimte waarneembaar tussen die objecten. Dat is eigenlijk de 'overall' ervaring die Sonore-interlinks veroorzaken. Je 'ziet' een scherper en beter omlijnd geluidsbeeld waarin stemmen en

instrumenten beter herkenbaar zijn. Het is dus geen mega-verschil, maar wel een waarneembaar verschil dat een systeem net weer een beetje beter doet presteren. Sommige waarnemers roepen vervolgens dat een Sonore-interlink een betere detaillering en definitie heeft. Die waarneming klopt, maar dat is eigenlijk geen eigenschap die exclusief voorbehouden is aan Sonore. Zolang het tegendeel niet bewezen is, is vrijwel elke interlink van koper in staat tot een maximaal niveau van detaillering en definitie. Hier speelt alleen een maskeringseffect. Door wisselwerking met de apparatuur kan de tonale balans verschuiven, of er is veel niet in de opname aanwezig bijgeluid. Dat maskeert dan de weergave van hogere tonen en de weergave van hele zachte geluiden. We ervaren dan 'minder ruimte' en minder detaillering. Omdat de Sonore-interlinks een deel van het 'bijgeluid' verminderen, lijkt het alsof er sprake is van meer detaillering en ruimte. Maar feitelijk hoor je nu opeens deze eigenschappen die er altijd al waren, maar door andere kabels (gedeeltelijk) werden verstopt.

Conclusie

Revoluties en producten die twee keer beter zijn dan de rest bestaan vooralsnog niet in kabelland. Sommige kabels nemen een kleine maar waarneembare voorsprong, omdat ze net even intelligenter zijn bedacht. Sonore-kabels laten een stuk wolligheid en omfloersing weg, waardoor het overblijvende geluid zich realistischer en gedefinieerder voordoet. Ook is de weergave van stemmen en instrumenten natuurlijker. Geen grote en indrukwekkende verschillen, maar je komt jezelf absoluut tegen. Het betekent afscheid nemen van een paar dingen waar je wellicht heilig in geloofde. Toch hebben al vele enthousiaste audiofielen en muzikliefhebbers deze bescheiden vervolgstap naar de heilige graal inmiddels verkend en ook genomen.

Tekst, fotografie en digitale beeldanimatie:
Ruud Jonker

DISTRIBUTEUR: RHAPSODY SOUND & VISION
TEL: +31 (0)35-6284644, WWW.RHAPSODY.NL